6. Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (ZMCGZ). Sprejeto: 23. 5. 2008. *Pravno-Informacijski Sistem Republike Slovenije* : website. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5289

7. Kodeks postępowania cywilnego: Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. *Internetowy System Aktów Prawnych:* strona internetowa. URL: https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19640430296

Ходзицька Валентина – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ЗРОСТАННЯ ЗНАЧЕННЯ КЛІМАТИЧНИХ АСПЕКТІВ ДЛЯ ОБЛІКУ ЗА МСФЗ

Зростання значення кліматичних аспектів для обліку за МСФЗ є однією з найважливіших і найбільш динамічних тенденцій у сучасному світі обліку та корпоративної звітності. Це зумовлено поєднанням глобальних викликів, регуляторних змін та зростанням очікувань із боку стейкхолдерів.

Зміни клімату призводять до зростання частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ (повені, посухи, шторми, лісові пожежі), що можуть фізично пошкодити активи підприємств, порушити ланцюги постачання, призвести до простоїв виробництва та зростання витрат на відновлення. Пов'язані вони зі змінами в політиці, законодавстві, технологіях та споживчих уподобаннях, що виникають у процесі переходу до низьковуглецевої економіки. Це включає податки на викиди вуглецю, суворіші екологічні норми, зростання вартості традиційних енергоресурсів, а також втрату ринкової частки для компаній, які не адаптуються. Зростання кількості судових позовів проти компаній, які звинувачуються у недостатньому реагуванні на кліматичні зміни або у наданні недостовірної інформації про свій екологічний слід. Нездатність компанії адекватно реагувати на кліматичні виклики може призвести до втрати довіри споживачів, інвесторів, партнерів та співробітників, що негативно позначиться на її вартості та можливості залучення капіталу [1].

У світі прослідковується значне посилення регуляторного тиску та вимог до звітності. Глобальні ініціативи, як рекомендації Робочої групи з питань розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD – Task Force on Climate-related Financial Disclosures), стають де-факто стандартом для розкриття кліматичної інформації. Розробка Міжнародною радою зі стандартів сталого розвитку (ISSB – International Sustainability Standards Board) нових стандартів МСФЗ зі сталого розвитку (наприклад, IFRS S1 «Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком» та IFRS S2 «Розкриття інформації, пов'язаної з кліматом») свідчить про інтеграцію кліматичних аспектів безпосередньо у фінансову звітність. Дедалі більше країн впроваджують обов'язкові вимоги до розкриття нефінансової (у т.ч. кліматичної) інформації, що впливає на компанії, які звітують за МСФЗ [2].

Зростають запити щодо інвесторів та фінансових ринків. Зростає популярність інвестування з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG). Інвестори вимагають від компаній прозорої інформації про їхню діяльність у сфері зміни клімату для оцінки ризиків, можливостей та довгострокової стійкості. Компанії з високими кліматичними ризиками та/або недостатнім розкриттям відповідної інформації можуть зіткнутися з вищою вартістю залучення капіталу або

обмеженим доступом до нього. Агентства, що надають кредитні рейтинги, починають включати кліматичні ризики до своїх методологій оцінки, що безпосередньо впливає на можливості компаній щодо позик [1].

На тлі зростаючої уваги до екологічного обліку Комітет з тлумачень МСФЗ (IFRIC) також розглянув питання кліматичних витрат у фінансовій звітності. Останні публікації Комітету з тлумачень стосувалися аналізу витрат на придбання вуглецевих кредитів та їх віднесення до витрат на науково-дослідницьку діяльність, розробки та визнання витрат на досягнення кліматичних цілей як матеріальних активів щодо МСБО 38 «Нематеріальні активи». Питання обліку придбаних вуглецевих кредитів залишається ґрунтовно невирішеним на рівні МСФЗ та потребує подальшої уваги. Також важливим є вплив на такі елементи фінансової звітності (згідно з МСФЗ):

– **Оцінка активів:** Кліматичні ризики можуть призвести до знецінення основних засобів, запасів (наприклад, вугільні електростанції, що стають «застряглими активами»), нематеріальних активів.

– **Зобов'язання:** Можуть виникати нові зобов'язання, пов'язані з екологічними штрафами, витратами на декарбонізацію, рекультивацію земель, юридичними претензіями.

– **Витрати:** Зростання операційних витрат через податки на викиди, інвестиції в «зелені» технології, витрати на страхування від кліматичних ризиків.

– **Доходи:** Можливості для зростання доходів за рахунок розвитку «зелених» технологій, енергоефективності, нових екологічно чистих продуктів/послуг.

– **Розкриття інформації:** Вимога розкривати не тільки кількісні показники (викиди парникових газів), а й якісні аспекти (стратегія управління кліматичними ризиками, цілі декарбонізації, вплив на бізнес-модель).

Особливої уваги для обліку потребує актуалізація кліматичних витрат для вдосконалення обліку за МСФЗ**.** Кліматичні ризики, які раніше розглядалися переважно як «нефінансові», тепер дедалі більше визнаються такими, що мають прямий та суттєвий вплив на фінансове становище, результати діяльності та грошові потоки компанії, а отже, потребують відображення у фінансовій звітності за МСФЗ. Бухгалтери та аудитори повинні інтерпретувати та застосовувати існуючі МСФЗ (наприклад, МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 36 «Зменшення корисності активів», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСФЗ 9 «Фінансові інструменти») з урахуванням кліматичних ризиків та можливостей. Виникає потреба в розробці та застосуванні нових методологій для оцінки впливу кліматичних змін на вартість активів, величину зобов'язань та формування фінансових прогнозів. Адекватне відображення кліматичних аспектів у звітності за МСФЗ має підвищити прозорість та порівнянність фінансової інформації, що є критично важливим для інвесторів та інших стейкхолдерів[1].

Таким чином, зростання значення кліматичних аспектів для обліку за МСФЗ відображає фундаментальний зсув у сприйнятті бізнес-ризиків та можливостей, а також прагнення фінансового світу до більш комплексного та сталого відображення реалій діяльності компаній в умовах глобальних кліматичних викликів. Це вимагає від усіх учасників процесу фінансової звітності постійного навчання, адаптації та вдосконалення методик.

Список використаної літератури:

1. Стандарти розкриття інформації про сталий розвиток за МСФЗ (SAAG-IFRS SDS). URL: https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/sustainability-at-a-glance-ifrs-sustainability-disclosure-standards-(31-december-2025)

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text